

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

De Heere is nabij

*“Maar de
HEERE heeft mij
bijgestaan”.*

2 Tim. 4: 17.

*Toen hij zich
voor de
rechterstoel
moest
verantwoorden,
toen het er echt
helemaal op
aan kwam,
lieten ze hem
allen in de
steek. Niemand
bleef hem
trouw!*

De apostel Paulus schrijft deze tweede brief aan Timotheüs vanuit de gevangenis te Rome. De tijd zijner ontbinding is aanstaande. Hij staat aan de oever van de eeuwigheid. En nu schrijft hij: “in mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend!”

Toen hij zich voor de rechterstoel moest verantwoorden, toen het er echt helemaal op aan kwam, lieten ze hem allen in de steek. Niemand bleef hem trouw! Niemand? Ja toch! Maar de Heere heeft mij bijgestaan! Toen Paulus zich van allen verlaten zag, was de Heere daar! Zeer nabij! Hij, de eeuwige Getrouwe, heeft mij bijgestaan, in Zijn liefde in Zijn genade, in Zijn almacht, Hij stond mij bij, om mij te sterken, bemoedigen, wijsheid te geven. De Heere heeft mij bijgestaan!

Dit kan, dit zal, dit wil ik, tot roem van Zijn genade betuigen, nu de tijd mijner ontbinding aanstaande is. Hij liet mij nooit alleen, Hij liet mij nooit los. Hij leidde mij, Hij bekwaamde mij vanaf het uur, dat Hij mij riep tot Zijn dienst tot op dit ogenblik toe! Ik heb niets aan mijzelf te danken, maar alles alleen aan Hem! Met mijzelf kwam ik altijd weer beschaamd uit, met mijn vrienden viel ik om, toen het er op aan kwam. Maar de Heere heeft mij bijgestaan! In het werk, dat ik heb mogen doen, in de strijd, die ik had te voeren, in het lijden, dat ik moest doorstaan. Terwijl ik Hem zo vaak vergat, terwijl ik zo dikwijls de nodige ijver miste, het gewenste geduld, de tere liefde,

het kinderlijk vertrouwen, heeft de Heere mij bijgestaan. Vaak op ongedachte tijd en op ongedachte wijze. Nog meer: Hij zal mij ook verder bijstaan in alles wat ik nog moet meemaken. Hij zal mij niet begeven noch verlaten, want Zijn trouw is onwandelbaar en Zijn liefde peilloos en eeuwig! In dat geloof ga ik verder! De Heere zal mij bijstaan en leiden naar Zijn raad, ook als ik straks wellicht moet sterven aan het kruis of op de brandstapel. Dan zal de Heere bij mij zijn, om mij te ondersteunen en te troosten. En, het sterven zal mij enkel gewin zijn, de poort naar de hemel, de doorgang tot het eeuwige leven. Maar de Heere heeft mij bijgestaan!

Mogen we het met de apostel belijden? Werden we door nieuwe geboorte, door wedergeboorte van onze oude levenswortel afgesneden en door een levend geloof aan Christus verbonden? Leerden we door Gods genade als schuldigen in zelfveroordeling ons vertrouwen van onszelf en van al het onze aftrekken, om het te stellen op God in Christus?

Ambtelijke praktijk

Belijden en beleven

De waarde en de betekenis van het christendom en haar belijden mogen we niet onderschatten. Bijzonder vandaag hebben christendom en haar belijden ons veel te zeggen. Dit geldt voor

In mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten, schrijft de apostel. In het uur van onze laatste verantwoording, als wij staan zullen voor de rechterstoel van Christus om rekenschap af te leggen, dan zullen we daar alleen staan! Allen, aan wie we ons hier nog een beetje konden vasthouden, moesten ons verlaten. En als we dan helemaal alleen voor de heilige Rechter zullen staan? Heere, wie zal bestaan? Maar geen nood voor wie de Heere vreesden, voor wie in het geloof een schuilplaats leerden zoeken en vinden achter het bloed van het Lam. Ook dan zal de Heere hen bijstaan, bij hen staan als de Goël, de Losser, Die de losprijs volkomen betaalde. En de rechterlijke uitspraak zal luiden: “Kom in, gij gezegende!” Vrijgesproken op eeuwige rechtsgronden. Wel uit pure genade, maar ook naar heilig recht! Om Christus wil!

M. Vlietstra

Wat schiet er van het spreken van God in het Woord nog over? De mens spreekt door het Woord tot de mens.

Ieder heeft een eigen naam. Echter niet slechts voor onderscheid, maar bijzonder voor identiteit of modaliteit. Althans dat mogen we verwachten. De naam is bij het ontstaan of voortzetting zomaar niet gegeven. Als de naam gelijk is aan een lege fles met etiket, dan is het ontzettend. Het Woord behoort te spreken in de naam en door de naam in de praktijk. Op zich zijn de namen kerk of gemeente niet tegen, maar naar de Schrift. Nu is er de naam gereformeerd. Die naam op zich neemt ons mee naar de tijd van de reformatie. De ingreep van de Heere in de kerk is machtig en krachtig geweest. De ontstane stroom heeft geen einde genomen.

De drie sola's

Er zijn door de reformatie drie woorden vereeuwigd: Sola Scriptura, Sola Gratia en Sola Fide. Ze wijzen op en spreken van de drie grondzuilen van de Reformatie. Het behoort de grondzuil te zijn van elke kerk die zich gereformeerd noemt. Wil men in de continuïteit van de Reformatie staan, dan zal er aan de drie sola's in alle opzichten recht gedaan moeten worden. Bijzonder op de preekstoel en tijdens de catechisa-

tie. Wat de drie sola's betreft geldt niet: tijden veranderen en wij met hen. Elk kerklid dient te weten waarom de kerk in haar belijden en spreken het gereformeerde karakter niet prijs geeft. De opmars van de moderne Schriftkritiek en wat er mee samenhangt is sterk. Wat schiet er van het spreken van God in het Woord nog over? De mens spreekt door het Woord tot de mens. Zo kan vandaag met het Woord omgegaan worden en zo mogen gedeelten in discussie nu verstaan worden en daarvoor gehouden worden. De visie, de wil van de mens, wordt ingeschoven in het Woord van de Heere. Een excentriek voorbeeld uit het verleden wordt soms voorgesteld als een stukje beeldvorming van kerkelijk denken in de achterliggende eeuwen. Het licht is opgegaan, zo wordt er geredeneerd. Zeker heeft men meer licht, maar het is kunstlicht. Licht dat mooie kleuren laat zien. Zeer aantrekkelijk. Bekoorlijk. Maar de centrale valt eenmaal voorgoed uit. Het blijft voor altijd donker. Nacht, met al de gevolgen van dien. Het licht van de reformatie blijft schijnen. De drie sola's vallen niet weg. De inhoud blijft schitteren en werken. Daar staat de Heere Zelf voor

in. De drie sola's zijn immers van Hem. Zij zijn vastgelegd in Zijn Woord. Het is en blijft de Heilige Schrift alleen. Gezaghebbend en heerschappij voerend over hart en leven. De hele Schrift. Geen selectief Schriftgebruik. Geen teksten nemen uit het verband van Gods Woord. In alles de Schrift laten spreken en eerbiedigen. Genade alleen. Gunst van God alleen in en door Jezus Christus de Heere. Geloof alleen. Puur Bijbels zonder arminiaanse smetten of zelfs ziekten. Zie Efeze 2 vers 8.

Herontdekking en doorwerking

We mogen ook niet vergeten dat de drie sola's spreken van herontdekking. Ze waren verborgen. Ze lagen bedolven onder de roomse kerkleer. Maar ze waren te vinden. Het is gegaan zoals de Heere in de gelijkenis aangeeft met de schat in de akker. Het ontdekken, het vinden, deed zeer veel. Oog en hart werden op de sola's gericht. De betekenis ervan dreef uit tot het belijden. Men doorzag de roomse dwalingen. Het levensdevies werd alleen te leven bij de Schrift. Het moeten hebben van genade alleen en het leven door geloof alleen. Achter die zin en lust staat de machtige, krachtige, overtuigende en inwinnende werking van de Heilige Geest. Daardoor kwam het niet tot een vernieuwd belijden. De belijdenisgeschriften van de oude kerk werden niet opgeheven. Ze waren immers van fundamentele betekenis. Vandaar dat die in het belijden werden meegenomen. In art. 9 van de N.G.B. gaat het over de Drie-eenheid van Personen in één God. In de belijdenis ervan staat: wij nemen in dit stuk gaarne aan de drie geloofssommen, namelijk der Apostelen, van Nicea en van Athanasius. Insgelijks hetgeen daarvan door de ouden in gelijkvormigheid met deze besloten is. In verband met de grovigheid en de diepingewortelde dwalingen van de roomse kerk moest het komen tot een breder, verdiepter, Bijbels belijden. Tot zegen van kerk en wereld. Het licht van Gods Woord ging helder schijnen. In de ontstane reformatische kerk werden de belijdenisgeschriften meegedragen en zo werden zij

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van Ds. M. Vlietstra over 2 Tim. 4:17 "De Heere is nabij." Ds. Tanis levert een bijdrage getiteld "Belijden en beleven." Ds. P. Roos schrijft over premier Rutte. Ds. Kieviet besluit zijn serie artikelen over het Avondmaalsformulier. Ds. Hoefnagel vult zijn rubriek met een bijdrage over Micha. Ds. M.A. Kempeneers schrijft over het boek Daniël."

Fam. Ds. M. Vlietstra

In de maand november mochten ds. en mw. Vlietstra gedenken dat zij 60 jaar getrouwd waren en dat het 60 jaar geleden was dat ds. Vlietstra in het ambt van dienaar des Woords bevestigd werd. Op de gehouden receptie waren er velen uit heel het land aanwezig om hen met beide jubilea te feliciteren. Redactie en bestuursleden van Bewaar het Pand willen ds. en mw. Vlietstra ook langs deze weg van harte geluk wensen met deze jubilea. De Heere heeft gegeven dat ds. Vlietstra tot voor kort het Woord mocht uitdragen en we denken met dankbaarheid terug aan de bijdragen die geleverd mochten worden in ons blad en aan de inbreng op onze vergaderingen. We wensen ds. en mw. Vlietstra aan de avond van hun leven van harte Gods zegen toe in alle opzichten met allen die hen lief en dierbaar zijn.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. vrijdag 28 december 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 13 december.

AvH

voor velen tot zegen. De Heilige Schrift spreekt van de hoogste Profeet en Leraar en Zijn werk. God de Heere gaf zowel onder het oude verbond als onder het nieuwe verbond Zijn dienaren. We komen ze ook tegen in de kerkgeschiedenis. We hebben een nieuw testamentische wolk van getuigen. We gaan er toch niet aan voorbij? Het blijft toch ook niet bij een spreken over of bij een wijzen op? De Bijbelse enigheid des geloofs laat doorwerking zien.

Persoonlijk belijden

De drie belijdenisgeschriften vormen zoals bekend de drie formulieren van enigheid. De eerste zoals wij weten is van Nederlandse origine. In 37 artikelen wordt een uiteenzetting gegeven van de gehele geloofsinhoud, geput uit het Woord. Het begint met het rijke voor altoos vaststaande belijden: wij geloven allen met het hart en belijden met de mond dat er is een enig eenvoudig geestelijk Wezen dat wij God noemen (art.1). De opsteller Guido de Brès was zelf geen vreemdeling van wat hij in zijn belijdenis uitsprak. In zijn leven heeft hij het beleden en in zijn sterven als martelaar bezegeld deze belijdenis. Hoe

treffend klinkt zijn belijden door met insluiting van zichzelf. Denk aan de artikelen 21, 22 en 26. Het persoonlijke zien we ook in de Heidelbergse Catechismus. In zondag 1 worden we er al op gewezen. De opstellers gaan zichzelf nergens voorbij. Hoe klinkt het persoonlijke door. Men heeft het in zondag 1 niet slechts over ellende, verlossing en dankbaarheid, hoe goed dit op zichzelf ook al zou zijn. De persoonsgerichtheid klinkt als het gaat over hoe groot mijn zonden en ellende zijn, hoe ik daarvan verlost word en hoe ik daarvoor Gode dankbaar zal zijn. De leer van de Heilige Schrift wordt in het leerboek duidelijk beleden maar ook de persoonlijke beleving van die leer. Dat is te begrijpen, want ook de opstellers waren geen vreemdeling van het genadewerk. In hun geschriften kunnen we het lezen.

Heidelbergse Catechismus

D.V. volgend jaar wordt herdacht de verschijning van de Heidelbergse. Vier honderd en vijftig jaar geleden. Een goede zaak. Het accent valle tijdens de herdenking op het rijke geschenk van de Heere en het gebed tot de Heilige Geest zodat het gereformeerd karakter

van het belijdenisgeschrift moge schitteren en opleven in de kerken. Het leer- en levensboek is geen museumstuk, maar het is van betekenis voor hart en leven. Ook voor onze jongelui. Wanneer de persoonlijke affiniteit, bijzonder bij een predikant, niet ontbreekt, dan kan hij spreken van gouden uren met de gemeente. De tweede dienst is onmisbaar. Zij is ook een gave van de Heere aan ons. Wanneer we bij de Heidelberger en bij de andere belijdenisgeschriften betrokken zijn, dan moeten we zeggen: welk een erfenis heeft de Heere ons Hollanders gegeven. Tijdens de Dordtse Synode 1618-1619 hebben de buitenlandse afgevaardigden er bij de synodeleden op aangedrongen dat zij bij de rechtzinnige, godzalige en eenvoudige confessie des geloofs standvastig zouden volharden, deze onvervalst zouden overleveren aan de nakomelingen en bewaren tot de komst van Jezus Christus. Men beloofde dit. Door Gods genade zou men dit nakomen. Stemmen we daarmee in? Dan wordt dit bemerkt op de preekstoel en van achter de catechisatietafel.

M.C. Tanis

De leer van de Heilige Schrift wordt in het leerboek duidelijk beleden maar ook de persoonlijke beleving van die leer.

Kerkelijk actueel

Rutte

Hoe snel kan een ster verbleken. Premier Rutte was de man die in de vorige regeerperiode veel vertrouwen kreeg. Ook bij de volksvertegenwoordiging viel hij goed. Vergeleken met zijn voorganger, Balkenende, zou er door hem een betere koers worden ingezet. En nu?

Er wordt van alle kanten geroepen dat Mark Rutte onbetrouwbaar is. Er zijn drie beloften, door hem met klem gegeven, die hij heeft teruggenomen en verloochend. Het gaat om de hypotheekrenteaftrek, die deels komt te vervallen, om belastingverhoging, terwijl hij verlichting van de lasten beloofde en nu, deze week is gebleken dat ook de belofte dat er geen geld meer naar Griekenland zou gaan,

is verdampt. Hij verdedigt zijn kameleonbeleid met de stelling dat regeren nu eenmaal betekent dat je compromissen sluit. Er is voor die stelling veel te zeggen. Er moest nu eenmaal een beleid komen en als dan de PvdA en de VVD om de tafel gaan zitten, moet er wel een tussenoplossing gevonden worden. Dat kan dus waar zijn, maar er is hier iets anders aan de hand. De

oppositie stelde terecht dat hij, als hij had nagedacht tijdens de campagne, geweten had dat hij deze beloften niet kon doen. Hij had zich niet zo stellig uit mogen drukken. Rutte blijkt daardoor onbetrouwbaar te lijken en dat is voor een politicus heel nadelig. Zeker als het gebeurt aan het begin van een kabinetsperiode. Maandag (26/11) heeft het krantenbericht met daarin de volgende

*Plasterk vindt
het normaal
dat er
halalwoningen
met subsidie in
Amsterdam
werden
gebouwd,
terwijl
leerlingen-
vervoer naar
bijzondere
scholen
afgeschaft
moet worden.*

berichten u zeker ook getroffen? “Rutte verklaarde dat zijn partij zich in de vorige kabinetsperiode ter wille van CDA en SGP op immateriële beleidsterreinen heeft ingehouden: „Vanwege dat ene SGP-zeteltje en zo.” Met de PvdA als coalitiepartner kan de partij „het gaspedaal” weer intrappen en daar is Rutte blij mee. Gevraagd naar concrete voorbeelden noemde Rutte als eerste dat er een eind wordt gemaakt aan de mogelijkheid voor gemeenten om trouwambtenaren met gewetensbezwaren tegen homohuwelijken in dienst te nemen. Degenen die nu in dienst zijn, mogen wel aanblijven. Rutte noemde dat zaterdag „afbouw in redelijkheid.” Hij voegde er overigens wel aan toe dat deze trouwambtenaren hun werk goed doen. Andere voorbeelden waarvoor de VVD een vrijheidsfeestje kan vieren zijn volgens Rutte de afspraken op het gebied van euthanasie, embryoselectie, abortus en de vrijheid van meningsuiting. Ook JOVD-voorzitter Jarico Vos, die aanvankelijk het VVD-congres niet mocht toespreken, benadrukte het grote belang dat de liberale jongeren hechten aan het onmogelijk maken van trouwambtenaren met gewetensbezwaren tegen homohuwelijken. Dat deze kwestie in het vorige kabinet niet werd geregeld noemde hij „een verkwanseling van liberale waarden.” We zien hier wel heel duidelijk dat zijn onoprechte uitspraken voortkomen uit een bron van geestelijke vervuiling. Zijn er voor Rutte nog normen? Wat zal Nederland met hem gaan beleven? Iemand die morrelt aan de grondslagen van het bestaan, aan de fundamenten van het Woord van God, verliest uiteindelijk ook zijn beschaving. Het oude spel komt altijd weer voor de dag, namelijk dat, als het gaat om de Naam van Christus, Herodes en Pilatus vrienden worden. Ik heb zelfs de indruk dat rechts liberaal zich hierover nog meer verheugt dan de linkse socialisten. Dat is een omslag van betekenis. Oude liberalen, zoals Wiegel bijvoorbeeld, nemen een andere houding aan tegenover de

de kerken. Nog kortgeleden liet hij blijken dat hij zich enigermate verbonden wist met de SGP. Lang daarvoor was er een onuitgesproken verbondenheid tussen de liberalen en het christelijk deel der natie. Mensen uit de rechtse Gereformeerde gezindte lazen soms (ten onrechte) de Telegraaf. Je kunt het in alles aan de houding van Rutte aflezen dat hij met deze ontwikkelingen vrede heeft. Het lijkt een kolfje naar zijn hand en hij is nu pas echt in zijn element. Zo danst ons volk om de vrijheidsboom van de Franse revolutie. Het ging toen om drie dingen: vrijheid, gelijkheid en broederschap. We krijgen een overheid die met het grootste gemak afrekenet met de ooit geroemde normen en waarden. Het verbod op smadelijke Godslastering is deze week afgeschaft. De VVD is omgegaan en nu is er een meerderheid voor. Rutte neemt het voortouw. Het leek een vraag van kinderen uit een schoolklas, toen voor de radio een reporter doorvroeg: Wat mogen we nu allemaal? Alsof het ooit niet mocht en alsof er ooit iemand onder verdenking kwam als hij smadelijk over God sprak. Ja Nederland, alles mag en alles moet kunnen. Zover zijn we nu..... Hoe dit alles zich gaat ontwikkelen, kunnen we niet weten. Zal er nog een mogelijkheid zijn voor het CDA om vertrouwen terug te winnen? De C in het CDA hield toch iets tegen. Hoe zal het gaan? Er zullen ongetwijfeld zware tijden aanbreken voor ons volksdeel. Ja, want het is ook treffend dat deze antithese vooral wordt opgebouwd tegenover de christenen en niet tegen de Moslims. Plasterk vindt het normaal dat er halalwoningen met subsidie in Amsterdam werden gebouwd, terwijl leerlingenvervoer naar bijzondere scholen afgeschaft moet worden. Zware tijden, zijn die nadelig? Misschien moeten we zeggen: hoe eerder hoe beter. Zouden de zaken voortgaan zoals dat tot nu toe het geval was, dan zouden nog veel meer christenen door de milde stroom van de tijdgeest meegetrokken worden. Misschien gaat het nu gebeuren

dat we wakker worden. Daar zijn gelukkige tekenen die daar op wijzen. Denk aan de roep van meerderen om bezinning op de tijd die komt. Er is binnen onze gezindte een deel dat de potentie in zich heeft om toch niet mee te gaan met deze overheid. Zeker nu de overheid tegendraadse maatregelen zal nemen. Dat betekent dat er conflicten kunnen komen. Christenen en christelijke organisaties kunnen voor de rechter gedaagd worden. Er zal dan, als de Heere het geeft, plaats komen voor het christelijke getuigenis, waartoe wij geroepen zijn. We moeten immers leren spreken voor allen die rekenschap afeisen van de hoop die in ons is. Dat zal niet kunnen in eigen kracht. Maar er is nog een rest in ons land, er is nog een overblijfsel. Dat betekent dat we heel velen verloren hebben. Jonge mensen, hele generaties die God en Zijn Kerk de rug hebben toegekeerd. Maar er is in alle tijden een kern geweest, een Gideonsbende. Gideon mócht er niet velen hebben, want dan zou de Heere de eer niet krijgen. Het voornaamste blijft overeind staan in de vaste waarheid dat God regeert. Tegenover de ontrouw van menselijke heersers zal God op Zijn tijd en wijze Zijn almacht tonen. Het Koningschap van Christus is van een heel ander gehalte. Hij zal niet toelaten dat de poorten der hel Zijn gemeente zullen overweldigen. Als u voelt dat er in u geen kracht en betrouwbaarheid is, laat dan uw oog op Hem gevestigd zijn. Hij heeft gesproken over trouw tot in de dood en omdat Hij dat Zelf getoond heeft, daarom kan het toch goed komen.

Wat we nu beleven, is iets van alle tijden. Gods Woord spreekt erover. Er is een treffende overeenkomst met perioden die Gods Woord ons beschrijft. In de dagen van Haggai floreerde de economie niet. “Gij zaait veel maar brengt weinig in; gij eet maar niet tot verzadiging; ge kleedt u maar niet tot uw verwarming”. Er is sprake van een doorboorde buidel. Men zag om naar veel, maar men verkreeg

weinig (1:6-9). Het lijkt de EU wel. Europa, Nederland, men goochelt met miljaren alsof het zandkorrels zijn en tegelijk is overal het besef van een groot gebrek, een angstaanjagend tekort. Er komt veel in, maar de kluis is leeg. Het fundament zakt weg. Griekenland, Spanje en Portugal worstelen met schulden die onbetaalbaar zijn, maar ook Nederland worstelt met een gigantische staatsschuld. Maar evengoed zullen we als volk een miljard euro bijdragen aan... het faillissement van Griekenland, want daar zal het wellicht toch naar toe gaan. Niet alleen de voetbalclubs worstelen met enorme schulden, ook kerken ontkomen niet aan de malaise van tegenvallende oogsten. Er wordt veel gezaaid in Nederland, ook vanaf de kansels, maar waar blijft de oogst? Haggai kon wel in ons land wonen. Alles is groots, overdadig, weelderig; dat is de ene kant. De andere kant toont iets heel anders: lege beurzen en lege harten. Machtige ziekenhuizen, grote medische missers. Technisch vermaak en tegelijk een nablijvende leegte. Deskundigen van buiten de kerk geven aan dat de prestaties van onze online-generatie met de helft teruglopen. Maar onze gezindte mist een antwoord op deze gang van zaken; velen zijn voor deelname aan deze media. Grote verdeeldheid. Onderwijsdeskundige Toes schrijft een noodkreet over het gebrek aan gezag, maar een ander stelt daar onheuse verwijten tegenover. Overal ziet u die tegenstellingen tussen schijn en zijn. Daar zijn ook wij niet van uitgesloten. Ik las iets over Schopenhauer, de filosoof van het pessimisme. "Met zijn overtuiging dat het leven één aaneenschakeling is van lijden en ellende haalde Schopenhauer een dikke streep door het optimistische en rationalistische levensgevoel van de verlichting. Met elke geboorte van een mens wordt de levensklok van de wereld opnieuw opgedraaid om de eeuwige keten van marteling in stand te houden, aldus Schopenhauer. Het lot van het leven is „ontbering, ellende, verdriet, kwelling en dood." In het dagelijks leven is de mens volgens

Schopenhauer hebberig en ontevreden, en als hij al een keer het geluk vindt, valt hij ten prooi aan verveling of gaat ten onder aan de angst het geluk te verliezen. Kortstondige vreugden worden of gevolgd door gruwelijke verveling of door nieuw lijden". Tegenover de trits: ellende, verlossing en dankbaarheid, stelt deze filosoof: ellende, kwelling, verveling. Dat laatste is vooral opmerkelijk: rijkdom en bezit leiden tot verveling of tot de angst om het weer kwijt te raken. Dat is de leegheid van het leven zonder de Bijbel als het enige waardevaste kompas. Haggai daarentegen wijst namens de Heere heel eenvoudig de oorzaak aan van alle ellende: het huis des Heeren is woest. Gij zegt: het is niet de tijd om het huis van de Heere te bouwen. Het is nog niet de tijd voor bekering en voor matiging en voor bezinning..... Dat is ook in Nederland de enige echte kwaal. Gods huis is woest. Wel monumentale kerken, maar leeg. De geestelijke tempel (Efeze 2:20) is woest. Er is een generatie schilders geweest, die op ieder schilderij een kerkruïne toonde vanuit de gedachte dat de kerk toch geen toekomst kon hebben. Haggai geeft een helder advies: Bouw dit huis! Dat leek een onmogelijke opdracht. Eertijds waren Beza-leë en Aholiab nodig om de heiligheid van de tempel aanzien te geven. Nu moet het eenvoudige volk dat doen. Dat kan dus nooit. En toch gebeurt het. Toen hoorden Zerubbabel en Jozua en het overblijfsel van het volk en zij bouwden het huis des Heeren, want zij vreesden de Heere, zo lezen we. Het was uiteindelijk Gods werk, want de Heere wekte de geest van allen op. Dat perseptief is er ook nu. Maar alleen in de wederopbouw van de geestelijke tempel op het fundament Christus. In Dresden is de Frauenkirche, ooit een kunstwerk van architectonisch vernuft, maar jammerlijk verwoest door de feuersturm die over de stad raasde in de tweede wereldoorlog, uit het puin weer opgebouwd. De oude steenklompen werden gebruikt. Duizenden brokstukken werden opnieuw ingevoegd. Nu staat

deze kerk er weer in oude luister. Een illustratie van een geestelijke wederopbouw. God is de Bouwmeester van de tempel. Hij alleen kan kracht geven.

Terug naar het uitgangspunt: De betwijfelde geloofwaardigheid van Rutte stelt aan u en mij de vraag: zal het met ons anders zijn? Er zijn er immers reeds miljoenen gevallen in de strijd der geesten. Er zijn binnen kerkelijke muren ook al heel wat compromissen gesloten. Hoevelen zijn omgeslagen en omgedraaid. Er zijn genoeg mensen als Rutte in de kerk. Een puinhoop, brokstukken spreken een droevige taal. Die gezindheid kleeft ons allen menigmaal aan. Er zijn zoveel redenen te noemen voor het compromis. Je kunt nog zoveel mensen bereiken als je een deal sluit en de mensen vasthoudt. Zo is de redenering aan kerkenraadstafels en in de hoogste kerkelijke vergaderingen. Maar zo kan het ook gehoord worden aan uw en mijn keukentafel. Dus houdt Rutte ons toch ook weer de spiegel voor. "Laat zulk een dwang voor u niet nodig wezen, wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen, maar die op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringd door Zijn weldadigheer".

P.S. Ik heb sinds kort een website ontwikkeld waarop o.m. de door mij geschreven artikelen een plaats hebben gekregen. Daarnaast is er een diversiteit aan allerhande zaken. Misschien zijn er lezers die ik hiermee een dienst bewijs. Titel: proosmz.nl (alleen te vinden via internet explorer).

P. Roos

Er zijn binnen kerkelijke muren ook al heel wat compromissen gesloten. Hoevelen zijn omgeslagen en omgedraaid.

Daniël 1:1-2a

- 1 *In het derde jaar des koninkrijks van Jójakim, den koning van Juda, kwam Nebukadnézar, de koning van Babel, te Jeruzalem, en belegerde haar.*
- 2 *En de HEERE gaf Jójakim, den koning van Juda, in zijn hand, en een deel der vaten van het huis Gods.*

Barack Obama. Hu Jintao. Vladimir Poetin. Angela Merkel. David Cameron. Dat zijn degenen die deze wereld regeren. Althans, zo kijken wij als mensen er tegenaan. Maar de werkelijkheid is anders. Niet de mens, maar God regeert. Dat laat de geschiedenis van Daniël wel zien.

Zoals jullie weten, leefden Daniël en zijn drie vrienden in de tijd van de Babylonische ballingschap. Wat jullie misschien niet weten, is dat de wegvoering van het Tweestammenrijk naar Babel in een aantal fasen is uitgevoerd. Als wij het over de ballingschap hebben, dan denken wij aan het jaar 586 voor de geboorte van de Heere Jezus. Maar dat was slechts de laatste fase. Dat was de definitieve wegvoering, waarbij Jeruzalem is verwoest en de tempel is verbrand. Maar 11 jaar eerder, in 597, zijn er ook al Joden in ballingschap gebracht, waaronder bijvoorbeeld Ezechiël, de profeet. En nog eerder, in het jaar 605 was er de eerste wegvoering. En daar zaten ook Daniël en zijn drie vrienden bij.

En als we de eerste verzen van hoofdstuk 1 lezen, dan valt ons op dat de Bijbelschrijver dit gebeuren niet vanuit de mens beschouwt. Nee, hij beschrijft het van Gods kant bezien. En hij wijst ons er op, dat als Nebukadnezar er in slaagt om Jeruzalem te veroveren en de heilige vaten uit de tempel mee te nemen, dan is dat omdat hij daar van God de gelegenheid voor krijgt. Immers, Jeruzalem was al zo vaak belegerd. Er hadden wel meer grote legers een poging gedaan om de stad te verwoesten. En dat is toen allemaal niet gelukt.

Denk maar aan de tijd van koning Hizkia, toen een engel des Heeren in één nacht 185.000 Assyrische soldaten heeft gedood. Of eerder, toen koning Josafat door een groot leger van Syriërs, Moabieten en Ammonieten werd aangevallen, toen heeft de Heere dat grote leger verschrikt en weggejaagd.

Dat had de Heere ook nu kunnen doen, toen Nebukadnezar Jeruzalem belegerde. Maar we lezen in vers 2 *En de HEERE gaf Jójakim, den koning van Juda, in zijn hand...*

De dingen worden vanuit de hemel niet alleen bekeken. De Heere is niet alleen maar een toeschouwer, die met lede ogen moet toezien hoe Nebukadnezar Jeruzalem verwoest en hoe hij de tempel platbrandt en leegrooft, nee; Hij gééft Jeruzalem in handen van Nebukadnezar. En Nebukadnezar is maar een instrument. Hij doet alleen maar wat God wil. Ook al heeft hij daar zelf geen erg in gehad.

En dat is de eerste les die in deze verzen naar ons toe komt. Dat de dingen anders zijn dan dat wij op het eerste gezicht denken. Dat er behalve een menselijke kant, ook nog een andere, een Goddelijke kant is. Maar al te vaak wordt er naar de mensen gekeken. En naar de machthebbers van de wereld. Obama, Poetin, Merkel en zo voorts.

Maar het Woord zegt ons dat de Heere er boven staat. Hij heeft het voor het zeggen in deze wereld. Dat is in het groot zo, in het wereldgebeuren. Maar dat is ook in het klein zo, in jouw en mijn leven. Er gebeurt niets buiten God om. En door dat te zeggen zijn zeker niet alle vragen opgelost. Integendeel, misschien roept dat juist wel vragen op. *Waarom laat God al dat lijden toe? Waarom al dat onrecht in de wereld?* En wat kunnen we het daar ook persoonlijk moeilijk mee hebben. Als alles tegenzit in je leven. Als er zware slagen vallen, als je ziek wordt, als de dood komt. Wat kunnen de vraagtekens dan groot zijn. *Waarom doet God dat zo? En waarom juist bij mij?*

Een mens zou zijn geloof er door kwijtraken. Denk maar aan Asaf in psalm 73. *Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten, zo schrijft hij.*

Maar als wij dingen meemaken, in ons eigen leven, of bij mensen om ons heen. Dan moeten we niet alleen vragen naar het waarom en 'hoe kan dit?' Die vragen mogen er wel zijn. Daar geeft de Heere ruimte voor. Kijk maar naar het boek Job.

Maar laat het daar niet bij blijven. Want uiteindelijk krijg je op al die vragen geen antwoord. Maar laat je hoofd vooral ook omhoog gaan. Om je bekommernissen op Hem te werpen. Om bij Hem rust te zoeken. *Want Hij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat we het in Zijn hand geven.*

Zoals die jonge vader op zijn sterfbed. Hij had kanker en moest afscheid nemen van zijn vrouw en dochtertje. En terwijl de tranen over zijn wangen gleden, zei hij tegen mij: *Ik begrijp God niet, maar ik vertrouw Hem wel.*

Kijk, jongelui, dat is het. Om met al je opstand, je vragen en je tranen te schuilen bij God. *Tot Wie zullen wij heengaan? Gij hebt de Woorden des eeuwigen levens.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

*Gelijk nu de oude mens,
zoals we zagen, moet sterven,
zo is er omgekeerd, als tweede
deel der bekering, een opstanding
van de nieuwe mens.
Over de ganse mens strekt
zich dit wederom uit. Het is
geestelijk een verrijzen als uit
het graf des doods.*

G. Wisse,
De bekering des mensen.

Het avondmaalsformulier (78), slot

“Heere, leer ons bidden...” Dat vroegen de discipelen aan de Meester. Ze waren zojuist getuige geweest van Zijn bidden tot de Vader. We krijgen in Lukas 11 de gedachte dat ze Hem daarbij stoorden. Toen Hij ophield, stelden ze hun vraag. Waren ze onder de indruk van de wijze waarop de Zoon op aarde het aangezicht van Zijn heilige Vader zocht? Hoe het zij, zij voelden zich onbekwaam tot het bidden dat God aangenaam is. Vandaar hun dringend verzoek. “Leer het ons, Heere Jezus.” Ze krijgen wat ze verzoeken: gebeds-onderwijs. “Gij dan bidt aldus...” En dan ontvangen de leerlingen – en in hen de kerk van Christus – het gebed dat we wel het volmaakte gebed noemen.

In het formulier voor het heilig Avondmaal is het tweemaal opgenomen. B. Wielinga in zijn leerzaam boek *Ons Avondmaals-formulier* wijst erop dat het gebed des Heeren in het formulier van Genève niet eenmaal voorkomt. In dat van de Paltz alleen in het vóórgebed. Ons formulier legt het de gemeente zelfs tot twee keer toe op de lippen. Wat heeft Olevianus, de opsteller, ermee voorgehad? Zou het zijn dat hij de avondmaalgangers de waarde van het bidden op het hart wil binden? Dat hij aan wil geven dat het leven van een christen, ook nadat hij van de dis van het verbond is opgestaan, dat van een bidder moet zijn en altoos blijven moet? “Waarom is het gebed de christenen van node?”, zo vraagt onze catechismus. “Daarom dat het ‘t voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.” En dient dan het gebed dat Christus Zelf aan de Zijnen gaf hun niet op het hart te liggen?

Gepast gedrag

Ik ben aan het eind gekomen van mijn uitvoerige bespreking van het avondmaalsformulier. Vele tientallen keren mocht ik de lezers van ons blad meenemen naar deze schat die we vanuit de kerk der eeuwen hebben ontvangen. In mijn stukjes heb ik geprobeerd vooral de nadruk te leggen op de praktisch-geestelijke aspecten van ons formulier. De Heere Jezus Christus heeft aan Zijn kerk in ontferming gedacht toen Hij haar niet alleen het sacrament van de heilige Doop maar ook dat van het heilige Avondmaal heeft gegeven. Met Guido de Bres belijden we dat “onze Zaligmaker Jezus Christus het sacrament van het heilige Avondmaal verordend en ingesteld heeft om te voeden en te onderhouden degenen, die Hij alrede wedergeboren, en in Zijn huisgezin, hetwelk is Zijn kerk, ingelijfd heeft.” Met het oog op die voeding en dat onderhoud stelde Caspar Olevianus in de 16e eeuw dit formulier samen. Als de bijna 80-voudige uitleg in ons eenvoudige blad daaraan iets heeft mogen bijdragen, zal dit werk gezegend zijn.

Ik besluit mijn artikelen met te verwijzen naar een juweel van een boekje waaruit ik al eerder iets citeerde. Ik doel op het werkje van Willem Teellinck *Het geestelijk sieraad van Christus’ bruieloftskinderen, of: De praktijk van het Heilig Avondmaal*. Het verscheen in 1620. Teellinck was toen dienaar van de gemeente van Middelburg. In zijn vierde en laatste preek geeft hij aandacht aan wat van de avondmaalganger wordt gevraagd wanneer hij of zij aan de tafel des Heeren heeft aangezeten. De maaltijd des Heeren is voor dit keer voorbij. Na deze zondag roept het volle leven weer. Het is nodig, zo schrijft Teellinck, dat de avondmaalganger zich zodanig gedraagt “als gepast moet worden geacht voor degene, wien de

Heere zo grote genade en zo onuitsprekelijke vriendelijkheid heeft bewezen, dat Hij hem tot de tafel des Allerhoogsten toegelaten en met het vlees en bloed Zijn lieven Zoons ten eeuwigen leven gespijsd en gelaafd heeft.” Zes dingen zijn het die in dat verband aandacht verdienen.

Zes vruchten

Allereerst zal toch **een hartelijke vreugde** het hart vervullen nadat wij aan de tafel des Heeren hebben aangezeten. Jawel, het heilig Avondmaal spreekt ons over het bittere lijden en sterven van de Heere Jezus. Dat zal tot gevolg hebben dat wij iets proeven van de bittere saus van de heilige droefheid en verslagenheid over onze zonden. Maar tegen de achtergrond daarvan zullen we een oprechte en hartelijke vreugde zoeken. Heeft immers onze Zaligmaker niet door Zijn dood de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer, namelijk de zonde, weggenomen en heeft Hij ons niet de levendmakende Geest verworven en geschonken? Nu mogen wij ons tot onze onuitsprekelijke vreugde verzekerd houden van de belofte dat de Heere om Christus’ wil voor eeuwig onze genadige Vader wil zijn. “Gewis, er is voor u vreugde gezaaid, de tafel des Heeren is waarlijk voor u gedekt, de zegen des Heeren is voor u opgelegd. Gij hebt het recht en de roeping om vrolijk en blij te zijn. Wacht dan op de Heere, treur heilig over uw zonden, en u zult u ten laatste verheugen zonder ophouden...”

Ten tweede zal er aandacht zijn voor het beleefde onthaal van de Heere Jezus Christus die wij als **een waardige Gast** in onze harten ontvangen hebben. We hebben eerder in het formulier gelezen dat geen zonde of zwakheid die in het leven van Gods kinderen zijn overgebleven een oorzaak kunnen zijn dat God de Zijnen niet in genade zou aannemen. Integendeel, Hij zal Zijn kinderen Zijn hemelse

Ik besluit mijn artikelen met te verwijzen naar een juweel van een boekje waaruit ik al eerder iets citeerde.

spijs en drank waardig en deelachtig maken. Christus geeft Zijn gasten aan Zijn tafel een hartelijk onthaal. Anderzijds is het Zijn broeders en zusters een voorrecht (we mogen ook zeggen: een verwaardiging) dat Christus tot hen wil komen en woning bij hen maken wil [Joh. 14: 23]. Het geeft wel de plicht dat de woning van hun harten op zo'n wijze moet zijn gereinigd en ingericht, als de Heere Christus het meest behagen kan. Dat hart en dat leven moeten een sieraad zijn tot eer van God en Christus. Hij wil vooral wonen bij hen die van een nederige en ootmoedige geest zijn [Jes. 57: 15].

In de derde plaats zal er **een verse en levende herinnering** zijn aan de Heere Christus en Zijn verlossingswerk. Waartoe heeft de Heere voor Zijn kerk het Avondmaal ingesteld? Het is met name gericht op de gedachtenis van Hem die voor de Zijnen Zijn bloed heeft gestort en Zijn leven heeft gegeven. Maar die gedachtenis mag niet beperkt zijn tot het enkele ogenblik dat wij aan Zijn tafel verkeren. Zal dat gedenken niet ons hart en leven moeten vervullen, ook wanneer wij van Zijn tafel zijn terug gekeerd? *“Zal Hij niet de hoogste plaats in ons innemen, zodat onze ogen telkens weer op Hem zich vestigen? Zullen wij niet vol zijn van Hem en onze harten op Hem zetten?”* Gods kinderen hebben door het geloof de Heere Jezus in hun harten. Als het zo is, dan kan het niet anders dan dat zij steeds Hem gedenken die hen zo nabij gekomen is!

Vervolgens bedoelt het heilig sacrament ook **een toeneming van gemeenschap** en een inniger vereniging met de Heere Jezus te bewerken. Het is de schuldige plicht van hen die in Christus zijn om er naar te staan meer en meer gemeenschap met de Heere Jezus Christus te oefenen. Niet zonder reden noemt de apostel Paulus het brood dat wij in het Avondmaal breken “de gemeenschap aan het lichaam van Christus” en de wijn die wij drinken “de gemeenschap aan Zijn bloed.” Als we door het geloof Zijn vlees eten en Zijn

bloed drinken, zal er dan niet een zeer innige gemeenschap met de Heere Christus ontstaan, een gemeenschap die beoefend wil worden. Gemeenschap met Hem die tot voedsel van onze ziel en tot een ware drank wil zijn. *“Wij moeten de geur, de kracht en het merg van de Heere Christus – met eerbied zij het gezegd – meer en meer in ons gewaar worden. Dat is het doel van het heilige Avondmaal en daarom moeten wij daarnaar met alle ernst ons uitstrekken!”*

Wie aan de tafel van Christus heeft aangezeten, zal ten vijfde ook versterkt worden in de goede gaven die Hij geeft. Versterking in **de gaven van berouw, geloof en liefde**. Met het ontvangen van de zegen aan de tafel, is de goedgeefheid van de grote en goede God niet uitgeput. Als Zijn gasten opgestaan zijn en heengaan vanaf de tafel het leven weer in, dan geeft Hij nog diverse geschenken mee. Teerkost met het oog op de weg die ze gaan moeten, zouden we het kunnen noemen. Te denken valt aan de gave van het oprechte berouw over de zonden. Wie aan 's Konings tafel zat, zal de wet van de Koning liefhebben. Elke overtreding van die wet zal pijn doen en verootmoediging en berouw tot gevolg hebben, en niet minder een voornemen om de zonde te haten en te mijden.

Een volgende gave is het geloof. Er is alle reden om deze gulle Gastheer op Zijn woord van harte te geloven. Heeft Hij tot heden niet getoond dat Hij Zijn beloften gestand doet? Wel, zo mag er krediet zijn op Hem. *“Ik weet, waarmee ik volstaan kan: ik ben verzekerd, dat de verdiensten van Christus meer zijn dan mijn zonden. Zo heb ik nu ook de Heere Jezus Christus in mijn hart ontvangen, die mijn schuld op Zich geladen heeft en mijn Borg geworden is en de betaalsom steeds bij de hand heeft!”*

De meest kostelijke gave is die van de liefde. In het Avondmaal heeft Christus als door een gewisse gedachtenis en een zeker pand de Zijnen vermaand en verzekerd van Zijn hartelijke liefde en trouw jegens hen: “Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had

moeten sterven...” Liefde wil liefde wekken. Wederliefde tot de Heere en liefde tot de naaste: “om van nu voortaan in waarachtige liefde en enigheid met de naaste te leven.”

Hierop sluit de als laatste te noemen vrucht aan. Het is de vrucht van **de gehoorzaamheid aan Gods geboden**. Teellinck verwijst in dit verband naar de apostolische vermaning in de brief aan de Hebreeënen [12: 12]. *“Dan moeten wij onze trage handen en slappe knieën oprichten, om vaardig te lopen in de weg van Gods geboden en dapper te arbeiden in het werk des Heeren. (...) Daarom is het zo diep te beklagen dat er nog lieden gevonden worden, die dit niet betrachten, maar van het Avondmaal des Heeren terugkeren, gelijk zij er aangekomen zijn. Zij leven met de wereld mee gelijk tevoren. Het komt niet in hen op na het Avondmaal een nieuwe gehoorzaamheid aan te vangen.”* Zo zal het niet mogen zijn. Noblesse oblige, adeldom verplicht! Wie door genade iets kent van het nieuwe beginsel in Christus, wie door diezelfde genade aan Zijn tafel beweldadigd is, zal met zijn of haar ganse leven dankbaarheid voor Zijn weldaden bewijzen: *“O Zoon, maak mij Uw beeld gelijk!”* Daarom zal mijn mond en hart des Heeren lof verkondigen, van nu aan tot in der eeuwigheid!”

J.M.J. Kieviet

Christus in de gelovige levende, dit is het eigenlijke doel toch, de spits en de kroon. Christus als schuldbedekkende en verzoenende Borg; maar ook en vooral (als het hoogste) als inwonende in de gelovige, tot vernieuwing van Gods beeld in ons; om door Zijn Heilige Geest van ons hart een tempel van de Drie-enige God te maken.

G. Wisse, *De bekering des mensen.*

Met het ontvangen van de zegen aan de tafel, is de goedgeefheid van de grote en goede God niet uitgeput.

Micha

Nog altijd heb ik stof voor de vragenrubriek, maar nieuwe vragen blijven welkom hoor! Onze onvergetelijke br. J. de Vries uit Damwoude stelde meerdere malen een vraag, waarop hij zelf wel het antwoord wist, maar die hij toch graag behandeld wilde zien in ons blad. Dat deed hij vanwege het belang van de dingen die hij aan de orde stelde, maar ook wilde hij graag anderen dienen door over bepaalde zaken na te denken. Als er anderen zijn die in dezelfde geest willen handelen, ook die vragen zijn van harte welkom. Over het onderwerp dat nu aan de orde wordt gesteld heb ik enige weken geleden gepreikt, zodat het nu wat makkelijker is de vraag te beantwoorden. Het is een vraag over de vreemde handelwijze van de profeet Micha, de zoon van Jimla, zoals ons dat wordt beschreven in 1 Koningen 22. Hij gaat niet in op het verzoek om zich in zijn boodschap aan te passen aan de 400 valse profeten, maar als koning Achab hem naar Gods Woord vraagt, zegt hij eerst toch hetzelfde als die 400 profeten! Om daarna toch de waarheid te spreken. Hoe moeten we dit gedrag verklaren?

Het is een trieste vertoning die dag, daar in de poort van Samaria, waar de goddeloze koning Achab woont.. Alleen al het feit dat de vrome koning Josafat daar ook present is. Zijn connecties met Achab werden duidelijk door de Heere afgekeurd. Toch breekt hij dit dubieuze kontakt niet af. Het heeft vreselijke gevolgen gehad, zoals een ieder die de geschiedenis kent zal beamen. Het is temeer triest en onbegrijpelijk dat koning Josafat ook niet afhaakt na het ernstige woord van de profeet Micha. Hij gaat toch mee met Achab en...het kost hem bijna zijn leven! Laten we beducht zijn voor vriendschap met de wereld. Het kan gevolgen hebben tot in de eindeloze eeuwigheid.

Achab wil Ramoth heroveren op Syrie. Naar Gods wil leerde hij nooit vragen; zijn besluit staat vast. Josafat zegt toe met hem mee te gaan om het gebied weer terug te winnen. Maar dan wil Josafat toch weten wat de wil des Heeren is. Achab stemt daarin toe omwille van Josafat, maar voor hem hoeft dat natuurlijk niet. Hoe hij het voor elkaar krijgt weet ik niet, maar niet veel later heeft hij een 400-tal profeten opgetrommeld. Nee, het waren geen profeten van Baäl. Het waren wel profeten die in de Naam des Heeren spraken. Dat kan. Maar of de Heere Zelf hen gezonden had, dat is een andere vraag. Het is zelfs duidelijk dat God ze niet gezonden had. Vreselijk toch, die valse profeten. Ze zijn altijd al in de meerderheid geweest. Ook deze profeten hadden zichzelf opgeworpen, evenals de valse priesters in de heilgdommen van koning Jerobeam. De profeten komen de koning in alles tegemoet; wie uit is op eigen eer gaat marchanderen met de waarheid. Wat zijn ze vriendelijk! Maar intussen werken ook zij mee aan Achabs ondergang. De profeten bewijzen in hun gedrag dat zij niet het Woord van de Heere spreken. Een ware profeet moet eerst aan God vragen wat hij zeggen moet. Maar deze profeten schudden eenparig het Woord van God uit hun profetenmouw, alsof zij altijd en overal weten wat Gods Woord en wil is.

Josafat vertrouwt het niet. Gelukkig als een mens gezegend is met onderscheidingsvermogen en niet altijd alles voor zoete koek slikt. Een dominee moet onderscheidend kunnen preken, maar de hoorder moet óók kunnen onderscheiden!

Helemaal tegen zijn zin laat koning Achab de profeet Micha komen. Hij zegt er wel bij dat hij die man haat vanwege diens altijd zo naargeestige en negatieve boodschap. Blijkbaar heeft Micha

de koning al eerder ontmoet en gesproken. Micha had niets anders kunnen doen dan deze goddeloze het wee aanzeggen. Geloof mij, een knecht van God verkondigt liever het evangelie. Maar de Achabs vragen niet om het evangelie. Ze zijn helemaal niet verlegen om een goede en troostvolle boodschap. Van verslagenheid en berouw weten zij niet en wat moet een prediker dan met het evangelie? De Achabs vragen om een oordeelsaankondiging. En die wordt hen dan ook gebracht. Met het doel dat zij tot inkeer komen, dat wel. Achter de oordeelsaankondiging zit toch altijd nog de drang om aan een verslagen hart het heil in Christus te verkondigen!

De bode zegt dat Micha zich maar moet aanpassen aan de meerderheid. Die lastige minderheid ook altijd! Niet moeilijk doen, Micha, wees eens aardig en bederf de fijne sfeer niet! Het gepraat van die bode is voor de profeet Micha een verzoeking uit de hel geweest. En Gods knechten zijn niet immuun voor satan. Zij hebben trouw en standvastigheid nodig in primaire zaken. Bidden we daarom toch veel voor hen die ons des zondags voorgaan. Bid dat ze mogen vervuld worden met de Heilige Geest. Micha reageert zoals het een waar profeet betaamt. Hij zal slechts doorgeven wat de Heere zeggen zal. Maar geloof maar dat dit niet meevalt. In de minderheid zijn, een eenling zijn, alleen staan, het valt voor niemand mee. Maar Gods knecht staat niet alleen. Ook met hem zijn er meer dan die "bij hen", bij de tegenstanders zijn. Bovendien is God met hem! Daar komt Achab weer met zijn vraag. Zeg Micha, ik wilde wel naar Ramoth in Gilead gaan. Maar ik zou graag weten wat de wil des Heeren is. Achab, Achab toch, wat ben jij een huichelaar, je wilt helemaal niet met God rekenen! Je doet maar alsof. En dat weet niemand beter dan Micha natuurlijk.

*De profeten
komen de
koning in alles
tegemoet;
wie uit is op
eigen eer gaat
marchanderen
met de
waarheid.
Wat zijn ze
vriendelijk!*

*Wie de leugen
wil geloven
zal er echter
spoedig
achter komen
dat hij op
leugen heeft
vertrouwd.*

Hij neemt de koning dan ook niet serieus en zegt daarom eerst hetzelfde als de meerderheid. Op een echt heilbegerige vraag zou Micha graag ingegaan zijn. Maar nu de koning hem niet serieus neemt, neemt hij op zijn beurt Achab niet serieus.

En dan moet je Achab eens horen! Wat wordt hij fel! Hij wil de waarheid horen in de Naam des Heeren! O, Achab toch! Wil je het echt horen? Wil je werkelijk weten waar je aan toe bent? Welnu, dit is de waarheid: u zult sterven!

De reactie van Achab spreekt boekdelen; hij wil de waarheid dus niet horen. Hij doet de boodschap zelfs af als typisch iets voor Micha om zo zwartgallig te doen. Hij gaat naar Ramoth en daarmee uit. En Micha moet tot aan zijn terugkeer in de gevangenis!

Wat vreselijk! Bij zo'n ernstige boodschap: bereid uw huis, want gij zult sterven, kan het dus ook deze kant op gaan. De kant van de verharding. God had Achab al losgelaten. De leugengeest in de mond van de valse profeten was ook al een oordeel van God. Wie de leugen wil geloven zal er echter spoedig achter komen dat hij op leugen heeft vertrouwd.

Het kan ook een andere kant opvallen. Denk dan maar aan koning Hizkia, die in de benauwdheid terecht kwam en tot de Heere ging roepen! En wiens ziel gered en liefelijk omhelsd werd! Aan dat verslagen hart mocht Jesaja een heerlijke boodschap brengen! Dat doen ze graag, de Jesaja's en de Micha's. En er is niets zo heerlijk dan aan een door schuldbesef getroffen en verslagen hart het heil in Christus te verkondigen!

K. Hoefnagel

Boekbespreking

Bij de Gereformeerde Bijbelstichting, Leerdam, verschenen drie nieuwe leesboekjes.

Ditteke den Haan, Toepi en de blanke Toeant, gebonden, 74 blz., € 6,25, ISBN 978-90-72186-64-5. Bestemd voor kinderen vanaf 7 jaar. Jannie Koetsier-Schokker, Jonathans vlucht,

93 blz., € 6,75, ISBN 978-90-72186-65-2.

Een waar gebeurd verhaal geschreven voor kinderen van 8-10 jaar.

Het gaat over een jongen die van huis wegloopt omdat hij niets

meer van de Bijbel wil weten. Hij gaat werken aan boord van een zeevaartschip. Aan boord raakt hij in gesprek met een evangelist, die hem een Bijbel geeft. Uiteindelijk komt hij weer thuis.

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

Uitnodiging

De Christelijke Gereformeerde Kerk van Dordrecht-Centrum nodigt u uit voor de ingebruikneming van het Van den Heuvel-orgel op zaterdag 15 december. Dit orgel zal in deze bijeenkomst bespeeld worden door de heer Rien Donkersloot, organist van de St. Joriskerk te Amersfoort. De bijeenkomst begint om 15.00 uur in ons kerkgebouw aan de Singel 192, hoek Dubbeldamseweg te Dordrecht.

Die middag wordt ook het herdenkingsboek 'Huis in de branding' gepresenteerd waarin door L.J. van Valen en M.A. Kempeneers is beschreven wat de geschiedenis van de Afscheiding uit 1834 voor invloed had op het kerkelijk leven in Dordrecht. Het boek verschijnt in een rijk geïllustreerde, luxe uitvoering van 440 bladzijden. Burgemeester A.A. M. Brok, zal het eerste exemplaar in ontvangst nemen.

Het boek wordt voor € 24,95 op verschillende verkooppunten aangeboden en is al te bestellen via herdenkingsboek@cggkdordrecht-c.nl. Na 15 december zal de prijs € 29,95 bedragen.

RST
Zorgverleners

Zorgverleners

“Jouw zorg maakt het verschil”

Maak kennis met RST Zorgverleners, dé werkgever met een reformatorische identiteit. Ga jij de uitdaging aan? Of het nu gaat om kraamzorg, verpleging en verzorging of huishoudelijke hulp; jouw zorgverlening maakt voor onze cliënten het verschil.

Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 40 54 65.

Mefiboseth

Project 012 33
weeskinderen en gehandicaptenzorg

In het weeshuis zijn nu 1 zieke kinderen die dagelijks extra versterkend voedsel nodig hebben

- Kinderen zonder ouders.
- Kinderen zonder familie.

Wie ontfermt zich over hen?

Postbank 31.555.32 o.v.v. Mefiboseth extra voeding
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse | www.bonisa.nl | 0252 41 82 69

Wilt u a u b
helpen met
een gift?

Hoe kunt u helpen?

Extra voeding

€ 3,- per kind per dag
€ 25,- per kind per week

Met uw steun kunnen
kwetsbare kinderen
geholpen worden

Elke bijdrage is van
grote waarde

Bonisa
ZENDING

HELPT U MEE DE WAARHEID TERUG TE BRENGEN IN DUITSLAND?

Wij weten de weg om uw gaven
daar goed te besteden!
Zie onze website www.svvhed.org
voor informatie of bel 0416-691788.
Voor giften banknr. 5489.87.920

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen
Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!

(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Inl.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

Statenvertaling

ook in de toekomst

Statenvertaling: ook in de toekomst. Dat is het thema van de brochure die momenteel op grote schaal door vrijwilligers wordt verspreid om nieuwe donateurs voor de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) te werven. Al voor € 2,50 per jaar kunt u het werk van de GBS steunen. U ontvangt dan vier maal per jaar ons mooie informatieve blad Standvastig, met daarin ook een speciale rubriek voor de kinderen.

De doelstelling van de GBS? Het verspreiden van Bijbels in nauwgezette vertalingen over de gehele wereld. In ons land zorgt de GBS voor betaalbare Bijbels (al vanaf € 8,-) in de Statenvertaling. Er zijn ook diverse uitvoeringen compleet met de kantttekeningen.

U hebt de folder nog niet ontvangen?
Of wilt u ons helpen en zich opgeven als donateur?

- Ja, ik geef mij op als donateur van de Gereformeerde Bijbelstichting. Mijn bijdrage (minimaal € 2,50 per jaar) zal ik overmaken nadat u mij in de maand juni (tegelijk met Standvastig) een acceptatieformulier heeft toegezonden.
- Ja, en ik ontvang graag, als donateur, een set met 6 kaarten.

- De heer / mevrouw / juffrouw
- Straatnaam + huisnummer
- Postcode + plaats
- Bank- of gironummer
- Telefoon
- E-mailadres
- Datum

Handtekening:

B.Q.N.

In envelop, zonder postzegel, opsturen naar:
GBS, Attd. Donateursaankomst, Antoonstr. 28/55, 4130 WB Leerdam

Stuur dan de volledig ingevulde bon zonder postzegel naar ons antwoordnummer of geef u op per e-mail.
U kunt e-mailen naar:
j.haalboom@gereformeerdebijbelstichting.nl

Postbus 168
4140 AD Leerdam
T (0345) 61 01 55
info@gereformeerdebijbelstichting.nl

www.gbs.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (excl. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

**GEEF WEESKINDEREN
EEN TOEKOMST**

Kamoto heeft alleen haar oma nog...

De twaalfjarige Kamoto is wees. Ze woont nu bij haar oma die te arm is om voor haar te zorgen. Dankzij hulp van Stéphanos kan Kamoto toch naar school. Stéphanos helpt weeskinderen in Malawi en Zambia met (Bijbel)onderwijs, voedsel, kleding, medische zorg en opvoeding. Help ons kinderen als Kamoto een toekomst te geven!

Wilt u ons helpen? Uw bijdrage is meer dan welkom op banknr. 33 53 07 450 t.n.v. Stéphanos, Uddel

Algemeen
Nuttig
Verenigd
ANBI

Voor sponsoring van een weeskind bel 038 - 385 79 66 of mail adoptie@stephanos.nl

Wij bevelen het werk van Stéphanos van harte aan!

Ds. A.A. Brugge
Ds. D.J. Boddling
Ds. G. Clements
Ds. A.A. Egas
Ds. L. Groenenberg
Ds. A. den Hartog

Ds. L.M. Jongejan
Ds. J. Joppe
Ds. M. Klaassen
Ds. L.W. van der Meij
Ds. J. van Rossem
Dhr. D.J. Schouten

Mz. C.G. van der Staal
Ds. K. Visser
Ds. W. van Vlastuin
Ds. H. Zweistra

Stéphanos

Stichting Stéphanos, Postbus 1136
3860 BC Nijkerk, tel. 033 - 245 62 22
info@stephanos.nl, www.stephanos.nl